

DCIDOB 97. **Egipte, encaix en transició.**

Cronologia històrica d'Egipte

CRONOLOGIA HISTÒRICA D'EGIPTO ►

4500-3500 a.C. ► Egipte és poblat definitivament i s'inicia el sedentarisme.

2686-2181 a.C. ► Regne Antic. Període de formació per excel·lència tant pel que fa a l'escriptura com pel que fa a l'art, la religió o l'administració.

2040-1786 a.C. ► Regne Mitjà. Un dels períodes més brillants de l'Egipte antic.

1786-1567 a.C. ► Segon Període Intermedi. Època de regressió, amb fragmentació territorial.

332, a.C. ► Alexandre entra a Egipte, és reconegut com a faraó i funda Alexandria.

323-31 a.C. ► Predomini dels grecs. Des de Ptolomeu I se succeeixen 15 reis anomenats Ptolomeu. Amb la derrota d'Actium, on Marc Antoni i Cleopatra són derrotats per Octavi August, Egipte esdevé província romana.

30 a.C. al segle III d.C. ► Egipte es converteix en el graner de l'imperi Romà. Formació de bandes rebels camperoles. Extensió del copte i difusió del cristianisme.

395 ► Amb la divisió de l'imperi Romà, Egipte entra a formar part de l'imperi de Bizanci. Període fructífer per a la literatura i l'art copte com a reacció contra la civilització grega.

Amb el concili de Calcedònia, s'inicien persecucions i revoltes que creen una atmosfera antibizantina i faciliten la conquesta àrab.

A partir del segle IV, Egipte es converteix en el bressol del monaquisme cristià.

616 ► L'exèrcit àrab dirigit per Amr ibn al-As envaeix Egipte, conquesta que es completa el 641.

642 ► Egipte passa a formar part de l'imperi Islàmic i a ser administrat com una part del califat Abbasid de Bagdad.

705 ► S'imposa l'àrab com a llengua oficial.

905 ► Temporalment torna el poder a l'imperi Islàmic, fins que Al-Mu'izz trasllada (973) la capital a la ciutat del Caire que esdevé el centre cultural més important de l'islam.

1171 ► A la mort del darrer califa fatímid, el kurd Salah ad-Din ibn Ayyub, conegut a Europa com a Saladí, famós per lluitar contra els croats, arriba a ser soldà, i aboleix el xiïsm com a religió oficial a Egipte. El 1174 s'annexiona Síria i el Iemen i institueix la dinastia aiúbida.

1193 ► Amb la mort de Saladí, l'imperi és dividit entre els seus hereus: els aiúbids d'Egipte regnen al Caire.

1249 ► Lluís IX de França dirigeix un atac sobre Egipte però és frenat a la batalla d'al-Mansura.

1250 ► Se succeeixen un seguit de dinasties mameluques procedents dels contingents d'esclaus utilitzats a l'Exèrcit enfront dels croats, que duraran fins a la batalla de Marj Dabiq (1516) davant els otomans.

1517 ► Amb la derrota del darrer soldà mameluc als afores del Caire, el soldà turc Selim I entra al Caire i es proclama califa. Egipte esdevé una província de l'imperi Otomà.

1757-1773 ► Període d'independència assolit a partir de la revolta d'Ali Bey Al-Kabir, instigat per Rússia.

1798-1801 ► Napoleó entra al Caire, però és obligat a retirar-se davant l'avenç de l'armada de Nelson i les forces otomanes. L'imperi Otomà obté la restitució d'Egipte pel Tractat d'Amiens (1802).

La lluita pel poder finalitza amb la victòria de Muhammad Ali, albanès de les forces otomanes que aconsegueix la independència, i s'inicia la formació de l'Egipte modern. Entre 1820 i 1822 el seu exèrcit conquereix gran part del nord del Sudan.

1849 ► Mor Muhammad Ali després d'haver introduït al país molts aspectes de la vida intel·lectual d'Occident i una classe emergent educada a la manera occidental. El succeeix el seu nét Abbas I (1849-1854) i a aquest el seu oncle Said (1854-1864), el qual atorga a l'enginyer francès Ferdinand de Lesseps la concessió per a la construcció del canal de Suez, obra que s'inicia el 1859 i finalitza el 1869.

Els tractats de capitulació de l'imperi Otomà amb Europa afecten Egipte. El control financer passa a francesos i britànics.

1881-1882 ► Primers brots nacionalistes i inici d'una època de desordres que culmina amb la revolta militar nacionalista d'Arabi Paixà, sufocada pels britànics. Egipte esdevé colònia britànica.

1914 ► Enmig de la Primera Guerra Mundial i després del posicionament de Turquia al costat d'Alemanya, Egipte és declarat un protectorat britànic. El moviment nacionalista, conegut com a Wafd (delegació), va prenent forma i el líder nacionalista Saad Zaghloul presenta (1918) una demanda d'autonomia a l'Alt Comissionat Britànic, que és rebutjada.

1922 ► Els britànics aboleixen el protectorat de forma unilateral, després del desmembrament de l'imperi Otomà, i reconeixen Egipte com un Estat sobirà independent. El Regne Unit manté el control sobre la seguretat del canal. Zaghloul esdevé cap del Govern, i Fouad pren el títol de rei d'Egipte. Durant els propers anys es produeixen diverses disputes entre el rei, el Wafd i el Govern britànic.

1936 ► Se signa el tractat anglo-egipci segons el qual les tropes britàniques abandonaran Egipte, tot i permetre mantenir tropes a la zona del canal de Suez.

1937 ► Egipte és admès a la Societat de Nacions.

1939-1945 ► Durant la Segona Guerra Mundial Egipte té un paper estratègic com a base britànica al Pròxim Orient. El Wafd coopera amb els britànics i aquests forcen el rei a acceptar que es formi un Govern del Wafd sota Nahas Pasha (1942), el qual treballa per constituir la Lliga Àrab.

1947 ► Egipte presenta un recurs davant les Nacions Unides, i demana la retirada definitiva de les tropes britàniques.

1948 ► Egipte s'uneix a Iraq, Síria i Jordània en una acció militar contra la declaració de l'Estat d'Israel, però fracassen.

1952 ► Un grup de joves oficials de l'Exèrcit, el Consell del Comando Revolucionari, obliga el rei a abdicar a favor del seu fill. Les terres de la família reial són confiscades, la constitució abolida i els partits polítics dissolts. L'any següent s'aboleix la monarquia i es proclama la república. El general Neguib esdevé president, primer ministre i cap del Consell.

1954 ▶ Neguib és rellevat dels seus càrrecs acusat d'intentar concentrar tot el poder a les seves mans. El coronel Gamal Abd al-Nasir, Nasser, que havia participat en la revolta des dels inicis, ocupa el càrrec de primer ministre i cap del Consell. Posteriorment Nasser es converteix en el cap d'Estat.

1956 ▶ Les tensions pel control del canal de Suez arriben al seu punt més àlgid quan França i el Regne Unit, amb l'ajuda d'Israel, decideixen atacar Egipte. Nacions Unides crida les potències occidentals a retirar-se i Egipte es queda com a propietari absolut del canal. Es proclama una nova constitució que dona força a la presidència. Sudan s'independitza d'Egipte.

1958 ▶ Egipte es fusiona amb Síria i formen la República Àrab Unida (RAU), capdavantera del panarabisme. Acord amb l'URSS que li proporciona els recursos per iniciar la construcció de la presa d'Aswan, a més a més d'ajuda militar i industrial. Les relacions amb Occident milloren i s'aconsegueixen préstecs britànics i nord-americans pel canal.

1961 ▶ Síria s'independitza de la RAU.

1964 ▶ La nova constitució nacionalitza el 90% de les empreses privades i converteix Egipte en una república presidencialista de partit únic, la Unió Socialista Àrab.

1967 ▶ La pressió que Egipte, Jordània i Síria exerceixen sobre Israel, amb l'enviament de tropes egípcies a la península del Sinaí i el tancament del canal, provoquen la reacció dels israelians que, amb la guerra dels Sis Dies, passen a ocupar la península del Sinaí. Amb la derrota de l'Exèrcit àrab, Nasser presenta la seva dimissió que no és acceptada.

1970 ▶ Nasser mor inesperadament. El succeeix Anwar al-Sadat, el qual passarà a la història per haver realitzat una política de conciliació amb Israel en la part final del seu mandat.

1971 ▶ S'aprova una nova constitució.

1973 ▶ Té lloc la guerra del Yom Kippur entre Israel i els exèrcits egipci i siria per intentar recuperar els territoris perduts en la guerra dels Sis Dies. Nova derrota dels exèrcits àrabs. Després de la guerra, Egipte s'acosta als Estats Units.

1975 ▶ Mor Umm Khultum, el nom més conegut de la cançó egípcia i àrab. Els seus funerals al Caire esdevindran una de les principals concentracions de la història amb prop de quatre milions d'assistents.

1978 ▶ Se signen els acords de Camp David entre Egipte i Israel. Aquesta entesa amb Israel li suposa a Egipte un seguit de represàlies econòmiques i polítiques per part dels països àrabs més radicals.

1979 ▶ Signatura del tractat de pau amb Israel. Egipte queda exclòs de la Lliga Àrab.

1980 ▶ S'incrementen les manifestacions d'oposició a Sadat.

1981 ▶ Un grup de militars i membres del moviment islàmic fonamentalista acaben amb la vida de Sadat durant una desfílada militar. Hosni Mubarak el succeeix. Consolida el poder del Partit Nacional Democràtic amb fort control sobre l'oposició.

1982 ▶ Israel retira les seves tropes del Sinaí.

1984 ▶ Confirmat en el seu càrrec amb unes noves eleccions, Mubarak inicia una forta repressió de l'integrisme islàmic.

1987 ▶ Egipte restableix relacions amb els països àrabs moderats, tot i continuar exclòs de la Lliga Àrab. Manifesta el seu suport a l'Organització per a l'Alliberament de Palestina, fins al 1990, en iniciar-se el conflicte del Golf Pèrsic. Egipte intenta una solució negociada, però davant la seva inviabilitat opta per prendre partit pel bloc occidental.

1988 ▶ L'escriptor egipci Naguib Mahfuz guanya el premi Nobel de Literatura.

1989 ▶ Readmissió d'Egipte a la Lliga Àrab.

1991 ▶ Egipte participa a la Conferència de Pau de Madrid.

1992 ▶ L'ex ministre d'Afers Estrangers egipci, Butros Gali, és escollit secretari general de les Nacions Unides fins al 1996.

1997 ▶ 58 turistes moren assassinats a Luxor.

2002 ▶ El març cinc homes són empresonats per pràctiques sexuals immorals. El cas és seguit amb interès des d'Occident i, el juliol, l'activista en temes de drets humans, Saad Eddin Ibrahim, també és condemnat. El setembre una conferència del partit de Mubarak confirma el pes creixent del seu fill, Gamal.

2003 ▶ El juny s'aproven mesures com la supressió dels tribunals estatals de seguretat encaminats a avançar en l'àmbit democràtic. L'octubre s'alliberen 900 presos islamistes del grup implicat en l'assassinat de Sadat i en l'atac terrorista sobre turistes de l'any 1997.

2004 ▶ L'1 de juny entra en vigor el nou acord d'associació entre la UE i Egipte. El juliol hi ha una reordenació del Govern en què s'inclouen tres joves reformistes propers al fill de Mubarak. El 7 d'octubre es cometen atemptats a Taba contra interessos turístics egipcis en què moren 34 persones, molts de nacionalitat israeliana.

2005 ▶ El mes de juliol 90 persones moren en un atemptat amb cotxe bomba a Sharm el Sheik. El mateix mes Mubarak anuncia que es tornarà a presentar a les eleccions. Prèviament s'havia esmenat la Constitució per permetre eleccions pluripartidistes. El 6 de setembre és escollit per un 88,6% dels vots. Durant el mes d'octubre esclata un conflicte entre musulmans i cristians a Alexandria, amb l'excusa de la representació d'una obra de teatre satírica. A finals d'any se celebren eleccions legislatives que tenen, com a resultat més evident, l'entrada dels Germans Musulmans (com a independents) al Parlament. A finals d'any una actuació policíaca provoca víctimes mortals en una concentració de refugiats sudanesos al Caire.

2006 ▶ El naufragi d'un ferri al mar Roig el mes de febrer provoca l'ira dels afectats i de la ciutadania, evidenciant un malestar generalitzat.

Referències bibliogràfiques ▶

BBC – Country profile

Egypt State Information Service www.sis.gov.eg

Enciclopèdia Catalana

Mediterranean Politics

The Columbia Electronic Encyclopedia

The Middle East and North Africa, 2002. Europa Publications 2001